

Lakivaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 16 päiväältä lokakuuta 1990 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 178.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina lainsäädäntöjohtaja Kaarina Buure-Hägglund ja lainsäädäntöneuvos Eila Mäkipää oikeusministeriöstä, toimistopäällikkö Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, toimistopäällikkö Keijo Kekkonen valtiokonttorista ja apulaisosastopäällikkö Kauko Halminen kansaneläkelaitoksesta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoksen uhrin asenian parantamista siten, että hänelle suoritettaisiin valtion varoista korvausta myös kivusta ja särystä sekä lisäksi kärsimyksestä, jonka on aiheuttanut vapauteen kohdistunut rikos tai siveellisyysrikos. Eräissä tapauksissa korvausta maksettaisiin välttämättömistä oikeudenkäyntikuluista. Kertakorvausten enimmäismääriä ehdotetaan myös nostettaviksi.

Työansion menetyksen korvaamista koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että ansionmenetystä kärsinyt saisi sairausvakuutuksen päivärahaa kansaneläkelaitokselta ja päivärahan ylittävältä osalta rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain nojalla valtiokonttorilta. Korvausasian ratkaisun viivästyessä ennakkoa maksettaisiin nykyistä useammin.

Lait on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1991 alusta.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluihin sekä eduskunnan aikaisempiin lausumiin viitaten valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valiokunta on aiemmin esittänyt pitävänsä tärkeänä, että yleisölle tiedotetaan eri lakien tarjoamista mahdollisuuksista hakea korvauksia menetyksistä, kärsimyksistä ja oikeudenkäyntikuluista ja että vahingon kärsineitä neuvotaan korvausten hakemisessa (LaVM n:o 9/1986 vp.). Tiedotteita ja hakemuslomakkeita onkin laadittu ja jaettu, mutta neuvonta ei vielä ole riittävää. Näin ollen valiokunta katsoo, että tiedottamis- ja neuvontatoimintaa on syytä tehostaa.

Rikosvahinkolakiin ehdotetun uuden oikeudenkäymiskulujen korvaamista koskevan 10 a §:n 2 momentti ei sanonnaltaan vastaa lain yleisperiaatteita eikä pykälän perusteluja säännösten toissijaisuudesta. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa 2 momentin sanonnan muuttamista yhdenmukaiseksi korvauksia koskevan 3 §:n kanssa.

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja ensimmäinen lakiehdotus näin kuuluvana:

Laki

rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikosvahinkojen korvaamisesta valtion varoista 21 päivänä joulukuuta 1973 annetun lain (935/73) 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 kohta, 7 ja 10 §, 17 §:n 3 momentti sekä 19 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentti ja 19 §:n 2 momentti 23 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (973/81), 5 §:n 1 kohta, 7 ja 10 § 20 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (63/84) ja 19 §:n 1 momentti 13 päivänä helmikuuta 1987 (133/87) annetussa laissa, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 20 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa, uusi 2 momentti, lakiin uusi 10 a § ja sen edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 27 a § seuraavasti:

3, 5, 7 ja 10 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

muun lain tai vapaaehtoisen vakuutuksen nojalla taikka asian hävinnyt vastapuoli on ne hänelle korvannut.

Oikeudenkäyntikulujen korvaaminen

17, 19 ja 27 a §
(Kuten hallituksen esityksessä)

10 a §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Korvausta kuluista ei kuitenkaan suoriteta siltä osin kuin hakija *saa* niistä korvauksen

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Björkstrand ja jäsenet Hacklin, Håkämies (osittain), Jokinen, Jääteenmäki (osittain), Linnainmaa

(osittain), Moilanen, Niinistö, Paloheimo, Pohjola (osittain), Ryyänen, Taina (osittain), Tykkyläinen, Vistbacka (osittain), Vähänäkki (osittain) ja Väistö.